

Διαφορές μεταξύ των Ορθοδόξων πνευματικών εμπειριών και της νευροθεολογίας

Επιστήμες / Επιστήμη & Θρησκεία / Θεολογία

Μανώλης Καρακώστας, MSc Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επαγγελματίας Υγείας - Ερευνητής

Μπορεί να μην είναι γνωστό στους πολλούς, όμως τα ευρήματα της νευροθεολογίας δεν είναι άγνωστα στην Ορθοδοξία. Η δύναμη του ανθρώπινου εγκεφάλου είναι γνωστή, όπως και οι δυνατότητες που κατέχει. Μία από αυτές λοιπόν είναι και η δημιουργία πνευματικών εμπειριών ή αυθυποβολής. Όμως, παρ' όλες τις ομοιότητες που υπάρχουν με κάποιες εμπειρίες του Ορθοδόξου Χριστιανισμού, κατ' ουσία είναι εκ διαμέτρου αντίθετες. Πράγματα που μοιάζουν μεταξύ τους δεν σημαίνει ότι είναι και ίδια. Η διαφορά τους λοιπόν έγκειται στην φύση των εμπειριών της νευροθεολογίας με εκείνες της Ορθοδοξίας.

Στην μεν νευροθεολογία, και τις περιπτώσεις που εξετάστηκαν από τις λοιπές θρησκείες και χριστιανικές ομολογίες, οι εμπειρίες αυτές είναι κτιστές, δηλαδή ανήκουν στις πεπερασμένες ανθρώπινες δυνάμεις, ενώ αντίθετα στην Ορθοδοξία προέρχονται από τον Θεό, αποτελώντας «την Άκτιστη ενέργεια του Παναγίου Πνεύματος». [44] Αυτή η διάκριση υπήρχε πάντα και συνεχίζει να υπάρχει εντός

της Εκκλησίας. Πολλές φορές οι πιστοί αναφέρουν στους πνευματικούς τους πατέρες οράματα που βλέπουν με τον Χριστό, την Παναγία και Αγίους, όμως αυτά τα όνειρα δεν συγκαταλέγονται σε αυτά που αναφέραμε ανωτέρω, αλλά είναι απλά όνειρα σαν να έβλεπε κάποιος ένα γνωστό του πρόσωπο, και προκύπτουν από τους λόγους που εκπορεύονται όλα τα όνειρα. Γι' αυτό στην Ορθοδοξία προτείνεται κάθε όραμα ή εμπειρία να αναφέρεται στον πνευματικό πατέρα του πιστού, για να ελεγχθεί η φύση του.

Επίσης, ο Άγιος Ιγνάτιος Μπριαντσανίνωφ είχε ασχοληθεί επισταμένως με το θέμα αυτό, γράφοντας σχετική πραγματεία με τίτλο «Θαύματα και σημεία». Συμβουλεύει λοιπόν τους πιστούς με τα παρακάτω λόγια: «φυλάξου από τη φαντασία σου, που μπορεί να σου δημιουργήσει την εντύπωση ότι βλέπεις τον Ιησού Χριστό, ότι τον αγγίζεις, ότι τον αγκαλιάζεις. Δεν πρόκειται παρά για μια ολέθρια αυταπάτη, ένα μάταιο παιχνίδι υπερηφάνειας, επάρσεως, αλαζονείας ή όπως ονομάζεται από τους ασκητικούς συγγραφείς, οϊήσεως». [45] Βλέπουμε λοιπόν, ότι κανείς από την διακαή επιθυμία του να έχει κάποια πνευματική εμπειρία ή να δει τον ίδιο τον Χριστό, μπορεί να επιτύχει την εμπειρία αυτή και να λάβει το ζητούμενο. Όμως, κάτι τέτοιο είναι προϊόν του εγκεφάλου του, μια ιδέα που έχει, και η οποία εμπίπτει στα φαινόμενα της νευροθεολογίας. Φαίνεται επομένως ότι και στην Ορθοδοξία υπάρχουν αυτά τα φαινόμενα, αλλά θεωρούνται νόθα, γιατί είναι κτιστά, ενώ οι εμπειρίες που σχετίζονται με την δύναμη του Θεού άκτιστες. Γι' αυτό και στην Ορθοδοξία δεν προτείνεται ο πόθος για θαύματα, για να αποφευχθούν τέτοια φαινόμενα. Επομένως, το να ομοιάζουν κάποιες

καταστάσεις μεταξύ των εμπειριών της Ορθοδοξίας και της νευροθεολογίας, δεν φέρνει στην ίδια ομοταξία τα θαύματα της πρώτης με εκείνα που μελετά η δεύτερη. Ο Άγιος Ιάκωβος Τσαλίκης το αποτυπώνει αυτό πολύ απλά αλλά περιεκτικά. Όταν κάποτε κάποιος προσκυνητής είδαν ένα θαυμαστό σημείο από εκείνον και ένας εξ αυτών τον ρώτησε πως έγινε αυτό, απάντησε λέγοντάς του, «αυτά, παιδί μου, είναι του Θεού πράγματα!» [46]

Για ποιον λόγο όμως αυτές οι εμπειρίες δεν είναι ανεκτές από την Εκκλησία; Η Εκκλησία προφυλάσσεται από εμπειρίες σαν τις παραπάνω, διότι ελλοχεύει πάντα ο κίνδυνος της αντίθετης δύναμης. Εκτός από την δύναμη του Θεού και του ανθρώπου, υπάρχει κι εκείνη του διαβόλου. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος έλεγε πως και οι δαίμονες μπορούν να θεραπεύσουν, γιατί κι αυτοί έχουν δύναμη, αλλά αυτό το πράττουν με σκοπό να οδηγήσουν κατόπιν τον άνθρωπο στο κακό και την καταστροφή. Πρόκειται για τις λεγόμενες ιστορίες πλάνης, οι οποίες δεν προκύπτουν από τον Θεό αλλά από τον διάβολο και μπορούν να συμβούν όταν ο άνθρωπος μένει ακάλυπτος από την Χάρη του Θεού και επιζητά με τρόπο εγωιστικό ανώτερες εμπειρίες. Αν ανατρέξουμε στην Π. Διαθήκη και στο βιβλίο της Εξόδου, θα παρατηρήσουμε πως τα θαύματα που επιτελούσαν ο Μωυσής και ο Ααρών με την δύναμη του Θεού, ανάλογα έπρατταν και οι μάγοι της Αιγύπτου. Όμως, η δύναμη των μάγων εξαντλήθηκε μετά το τρίτο θαύμα και από εκεί και έπειτα δεν μπορούσαν να τα ακολουθήσουν τα σημεία του Θεού (Εξ. Ζ'-ΙΒ'). Εδώ λοιπόν, φαίνεται η μεγάλη διαφορά μεταξύ της δύναμης του Θεού και των ετέρων δυνάμεων. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά ένα σύγχρονο παράδειγμα, το οποίο διηγείται ο π. Στέφανος Αναγνωστόπουλος, ένας πολύ γνωστός, έμπειρος και αξιόπιστος ιερέας, όπου μια κοπέλα του ανέφερε πως μετά από μία πνευματική εμπειρία που είχε δεν χρειαζόταν τα μυστήρια της Εκκλησίας, διότι λάμβανε απευθείας μηνύματα από την Παναγία, προφανώς σε οράματα. [47] Ο ιερέας της είπε πως πρόκειται για πλάνη, αλλά εκείνη δεν δέχτηκε την νουθεσία του. Όπως έχει δείξει η ασκητική πείρα αιώνων, ο άνθρωπος αν πέσει σε τέτοια πλάνη, ο μόνος τρόπος για να σωθεί από αυτήν είναι να αναφέρει το περιστατικό στον πνευματικό του πατέρα, να μετανοήσει και να ταπεινωθεί. Υπάρχουν πάρα πολλά παραδείγματα από τους ασκητικούς βίους με τέτοια φαινόμενα, τα οποία είναι καταστροφικά για τον άνθρωπο. Αυτό φαίνεται από τα καταγεγραμμένα περιστατικά πολλών μοναχών, οι οποίοι είχαν αποκτήσει χαρίσματα και είχαν πνευματικές εμπειρίες, οι οποίες όμως αποτελούσαν πλάνη. Πολλοί από αυτούς υπάκουσαν κατόπιν στους πατέρες τους και σώθηκαν με μεγάλο αγώνα, αλλά υπήρχαν και ορισμένοι που ενέμειναν στην πλάνη αυτή. [48]

[**Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ**](#)

Παραπομπές:

43. Η θρησκευτική πίστη ωφελεί σοβαρά την υγεία!, <https://www.vimaorthodoxias.gr/koinonika/i-thriskeftiki-pisti-ofelei-sovara-tin-ygeia/>

44. Κερκύρας: Το Θαύμα αποτελεί την Άκτιστη ενέργεια του Αγίου Πνεύματος, <https://www.romfea.gr/ieres-mitropoleis/9333-kerkuras-to-thauma-apotelei-tin-aktisti-energeia-tou-agiou-pneumatos>

45. Άγιος Ιγνάτιος Μπριαντσανίνωφ, Μια ολέθρια αυταπάτη, https://www.pemptousia.gr/rimata_zois/mia-olethria-aftarati/

46. Ο όσιος γέροντας Ιάκωβος Τσαλίκης μεταφέρεται σε διάφορα μέρη με θαυμαστό τρόπο, <http://www.sostis.gr/blog/item/1230-o-osios-gerontas-iakwnos-tsalikis-metaferetai-se-diafora-meri-me-thaumasto-tropo>

47. Η νέα που έπαιρνε οδηγίες απ' ευθείας οδηγίες από την Παναγία, http://www.minitrue.gr/2018/05/blog-post_600.html

48. Seraphim Rose, Ορθοδοξία και η θρησκεία του μέλλοντος, http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/gerontikon/seraphim_rose_orthodoxy_and_

<http://bit.ly/2Ny1P5H>